

דף מה.

עין משפט א.

הו"מ סימן רעג סעיף ז

ו. הפקיר קרקע כל הקודם והחזיק בה זכה, ומדין תורה אפי' הפקיר בפני אחד הרי זה הפקר^ו ונפטר מן המעשרות, אבל מדברי סופרים אין הדבר הפקר עד שיפקיר בפני ג' כדי שיהיה אחד זוכה ושני האחרים עדים שזכה.

הגה: וי"א דאפי' בינו לבין עצמו דבר תורה^ז הוי הפקר.

דף מה:

עין משפט א.

יו"ד סימן רכו סעיף א

א. שנים שהיו שותפים בחצר ונדרו הנאה זה מזה אם יש בחצר דין חלוקה חל הנדר^ח, ואסורין ליכנס בו עד שיחלקו ואז יכנס כל אחד בשלו, ואם אין בו דין חלוקה לא חל הנדר^ט ומותרין ליכנס בו, בין אם הדירו זה את זה בין הדיר אחד מהם לאחד מן השוק מנכסיו, ובלבד

ו. רמב"ם פ"ב מנדרים הלכה ט"ז, והוא מנדרים מ"ג ע"ב ומ"ד ע"א וכו"ל בן לוי שם במ"ה ע"א וכן פסק הרא"ש והר"ן שם.

ומה שבעינין בפני אחד לפחות שאותו אחד ישמע שהפקירוהו בעליו ויכול לזכות בו לעצמו אבל בלי שאף אחד ישמע אותו שהפקיר אין שם הפקר עליו, ועיין באו"ח סי' רמ"ו סעיף ג' ובהג"ה שם. ולפי הי"א כאן ברמ"א מהני דין תורה אפי' בינו לבין עצמו והיא דעת הרא"ש. סמ"ע ס"ק י'.

ז. והיא דעת הרא"ש ותמה בפעמוני זהב דמר"ן באו"ח סי' רמ"ו סעיף ב' פסק כהרא"ש וכאן פסק כהרמב"ם דבעינין דבר תורה בפני אחד. ותירץ דלענין קניה גמורה בעינין בפני אחד אבל לענין הפקעת איסור אפי' בינו לבין עצמו הקילו. ע"ש.

ח. ממשנה נדרים מ"ה ע"ב, וכאוקימתא דרב יוסף שם בדף מ"ו ע"ב, ודין חלוקה היינו ד' אמות על ד' אמות לכל אחד, כמו שכתוב בחו"מ סי' קע"א סעיף ג'.

ט. והטעם דיש ברירה, ופי' הרא"ש והר"ן בשם הרשב"א דכיון דעל כרחק שלחבירו קנוי לו החצר ללכת בכולו כי אין בו דין חלוקה אין כח ביד חבירו השני לאסרו עליו, דהוי כאוסר דבר ששייך לחבירו על חבירו דלא נאסר, והיינו יש ברירה שכל עת שעולה לחצר אנו רואים כאלו מקום דריסתו קנוי לו לבדו דעל תנאי זה נקנית להם החצר מתחלה, וכיון שאין חבירו יכול לכופו לחלוק, וברירה זו מעיקרא קנייה היא דהוי כמאן דזכי להיות קנוי לכל אחד בפני עצמו בשעה שידרוך בה כף רגלו בשעת דריסתו, וכך הסכים המהרש"ל,

שאותו אחד מן השוק נכנס לצורך השותף השני, בין שהוא צריך לשותף או השותף השני צריך לו, אבל ליכנס בו שלא לצורך אסור.

הגה: שנים שהיה להם מקום ביחד בביהכנ"ס ואמר אחד לחבירו חלקי יהיה לך הקדש ודאי כוונתו לאוסרו עליו, אבל אם אמר יהיה הקדש ולא אמר "עליך הקדש", לא כוון אלא שיהיה הקדש לעניים^י ומותר חבירו ליהנות ולישב במקום.

הגה: אם היו שותפין בדבר המטלטל אם יש בו דין חלוקה אסורין בו, ואם אין בו דין חלוקה מותרין בו.^ב

ובזה מיושב הא דאמרינן בעלמא דבדאורייתא אין ברירה, שברירה של כאן לא דמי לברירה דעלמא מטעם המוזכר. ש"ך ס"ק ד'.

י. מ"מ אם פירש אח"כ למה התכוון אם להקדש עניים או לבדק הבית הכל לפי פירושו. ש"ך ס"ק ז'.

כ. עיין באו"ח סי' תרנ"ח סעיף ז' בהרמ"א, ובטור חו"מ סי' ק"פ.